

Лекція Нобелівського лауреата Деніеля Шехтмана

Попри студентські канікули, зранку 27 січня в залі засідань Вченої ради університету вільних місць не було. Цього дня тут читав лекцію видатний ізраїльський хімік і фізик, професор одного з провідних технічних вишів світу – Університету "Техніон" (м.Хайфа, Ізраїль), лауреат Нобелівської премії 2011 року в галузі хімії за відкриття квазікристалів Деніель Шехтман.

Звісно, зацікавила вона не лише студентів, аспірантів і викладачів КПІ. Серед старшокурсників – майбутніх магістрів можна було побачити викладачів інших київських вишів і представників науково-дослідних інститутів Національної академії наук України, поруч зі студентами бакалаврату сиділи сивочолі академіки. Це й не дивно – НТУУ "КПІ"

став єдиним київським університетом, в якому професор Шехтман виступив з лекцією. Зауважимо, що візит Д.Шехтмана до КПІ і його лекція відбулися в День Ізраїлю завдяки сприянню та підтримці Посольства Ізраїлю в Україні та Ізраїльського культурного центру.

Напевно, не треба пояснювати, що лекція була присвячена сутності відкриття Д. Шехтмана – "Quasi-Periodic Materials a New Definition for Crystal" (про квазіперіодичні матеріали і нове визначення поняття "кристал" гість розповідав англійською мовою). Це питання є надзвичайно цікавим само по собі, адже відкриття квазікристалів поряд з відкриттям нанокристалічних матеріалів, аморфних металевих сплавів та високотемпературних надпровідників у науковому світі вважається найвизначнішим досягненням матеріалознавства ХХ століття. Утім, пояснював ці речі Деніель Шехтман, розглядаючи їх у контексті історії кристалографії ХХ століття, ба більше, торкаючись і пи-

Деніель Шехтман

тань, які ми звично вважаємо надбанням історії науки (мова про "числа Фібоначчі" та про значно сучасніший "паркет Пенроуза"), та про те, як вони використовуються для опису структури квазікристалів. А ще професор згадував, як не просто йшло його відкриття до цілковитого сприйняття

Закінчення на 2-й стор. ➔

КПІ завжди відзначався фундаментальною підготовкою

Впровадження положень нового Закону України "Про вищу освіту" викликає чимало запитань у студентів та викладачів. Редакція "КП" звернулася до першого проректора НТУУ "КПІ" академіка Ю.І.Якименка з проханням роз'яснити, як відбудеться впровадження положень закону в нашому університеті.

– Юрію Івановичу, будь ласка, кілька слів про особливості нового закону та новації в підготовці фахівців у КПІ.

– Актуальне завдання будь-якого вищого навчального закла-

ду, і КПІ зокрема, – підготовка фахівців, які б успішно інтегрувалися в сучасний вітчизняний і європейський ринок праці з використанням досвіду європейської системи підготовки. Ще кілька років тому навчальні заклади були обмежені регламентованою системою наповнення навчальних програм. Новий Закон про вищу освіту, у створенні якого активну участь взяли і представники КПІ, зокрема М.Згуровський був керівником робочої групи, відкрив нові можливості, насамперед надав більшу автономію вищим навчальним закладам. Тепер ми

хочемо максимально скористатися цією автономністю, щоб з нового навчального року повною мірою впровадити можливості, надані законом.

Впроваджуючи наскрізну підготовку фахівців за трьома циклами: бакалавр – магістр – PhD, університет самостійно визначив перелік спеціалізацій, які зумовлюються двома головними факторами, – потребами ринку і визначними науковими школами кафедр. Наступний крок – формування принципово нових навчальних планів: зменшення і оптимізація кількості навчальних дисциплін, виходячи

з їх необхідності і без втрати при цьому фундаментальності підготовки, широке впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. Уся поточна інформація щодо впровадження положень нового закону в освітній процес викладається на сайті департаменту навчальної роботи osvita.kpi.ua.

– Іноді в мережах чи на форумах з'являються коментарі, що "читають" начебто зайве, бо достатньо спеціалізованих курсів, щоб вийти на ринок праці.

Закінчення на 2-й стор. ➔

Військовослужбовці ІСЗЗІ склали Військову присягу

16 січня 2016 року на стройовому плацу 27-го корпусу НТУУ "КПІ" відбулася урочиста подія – складання особовим складом Державного закладу "Інститут спеціального зв'язку та захисту інформації НТУУ "КПІ" Військової присяги на вірність українському народові.

В урочистостях взяли участь проректор з перспективного розвитку О.М.Новіков, проректор з навчально-виховної роботи П.О.Киричок, керівництво Держслужби спецзв'язку та захисту інформації України, представники Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки, батьки та близькі родичі особового складу Інституту, інші гості.

Сьогодні в запеклих боях за свободу і незалежність України, за єдність і недоторканність нашої землі військовослужбовці демонструють приклад вірності Військовій присязі, відданості своєму народові, героїчної самопожертви у виконанні військового обов'язку. Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять загиблих за свободу та незалежність України.

На вірність українському народові присягнули 21 офіцер і 439 курсантів ДЗ "ІСЗЗІ НТУУ "КПІ". Кожен військовослужбовець, вступаю-

чи на військову службу, дав урочисту клятву завжди бути вірним і відданим українському народові, обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів, неухильно додержуватися Конституції України та законів України, зберігати державну таємницю.

Начальник Інституту генерал-майор Держспецзв'язку С.Ж.Піскун привітав особовий склад із складанням Військової присяги. Протягне

триразове "Слава" пролунало вздовж загального строю.

З вітальними словами та настановами виступили заступник голови Держспецзв'язку Г.Б.Запорожець, проректор з перспективного розвитку О.М.Новіков, генеральний директор "Алкатель-Лусент Україна" О.А.Хахлоук, Архієпископ Білгородський, вікарій Київської метрополії УПЦ владики Миколай. Виступаючи відзначили важливість справи захисту Батьківщини в цей непростий для України час, кожного військовослужбовця, який щойно склав Військову присягу, а також побажали всім мирного неба, здоров'я, наснаги і сил у благородній справі служіння Батьківщині!

Після святкового ритуалу відбулося благословення і освячення військовослужбовців Архієпископом Білгородським, вікарієм Київської метрополії УПЦ владику Миколаєм.

Завершилися урочистості маршем особового складу Інституту під супровід оркестру Головного управління Національної гвардії України. Батьки, рідні та гості тепло привітали своїх дітей з визначною подією в їхньому житті.

Хай щастить вам, захисники України!

Інф. ІСЗЗІ НТУУ "КПІ"

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 **Складання Військової присяги в ІСЗЗІ**

1 **Лекція**
2 **Д. Шехтмана**

Проректор **Ю.І.Якименко** про особливості впровадження нового закону про вищу освіту

2 **Професору Г. Собчуку – 60!**

Проект "Кампус 2.0"

3 **Проректор П.В.Ковальов** про утримання і розвиток матеріально-технічної бази НТУУ "КПІ"

Увага, конкурс!

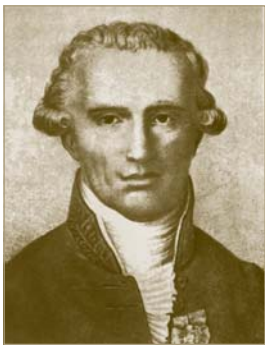
4 **Історія нарисної геометрії на виставці в НТБ**

Історія нарисної геометрії на виставці в НТБ

У залі рідкісних і цінних видань НТБ НТУУ "КПІ" проходить виставка, присвячена нарисній геометрії. Тут представлені підручники, курси лекцій, збірники задач, альбоми з кресленнями, видані у другій половині XIX ст. – першій половині XX ст.

Гаспар Монж

У Київському політехнічному інституті нарисна геометрія була однією з обов'язкових дисциплін. "...Студенты Отделения механического, инженерного и химического слушают вместе: Теоретическую механику на I курсе. Начертательную геометрию на I курсе. Спротивление материалов на II курсе... Примечание. Для

химического отделения принята облегченная экзаменная программа по сопротивлению материалов, а также уменьшено число работ по начертательной геометрии и черчению..." (Отчет о состоянии Киевскаго Политехническаго Института императора Александра II за 1899 г.).

З часу відкриття КПІ нарисну геометрію майже 20 років поспіль викладав І.Г.Рекашев. Він подарував інститутській бібліотеці багато рідкісних книг, які нині є окрасою нашого фонду рідкісних і цінних видань.

На виставці представлено навчальний посібник для техніків, механіків, будівельників, учнів комерційних і середніх шкіл "Die Projektionslehre: für techniker, mechaniker und bauhandwerker insbesondere für Gewerb und realschulen" (1865 рік видання, німецька мова). Його автором є один з найвідоміших послідовників Монжа – Гвідо Шрайбер (1799–1871), викладач Політехнікуму в м. Карлсруе.

Ще одне цікаве видання – книга "Элементы проективной геометрии" (1882 рік видання, переклад німецькою) відомого італійського математика Луїджі Крeмони (1830–1903), якого вважають одним із засновників графічної статистики.

В.І. Курдюмов

Парижа.

Є на виставці й роботи професора Університету св. Володимира М.Ю. Вашенка-Захарченка, професорів петербурзького Інституту шляхів сполучення О.Х.Редера (1809–1872), М.І.Макарова (1826–1904), В.І.Курдюмова (1853–1904). Учнями В.І.Курдюмова були Є.О.Патон та С.П.Тимошенко. На нашій виставці представлено декілька книг В.І.Курдюмова: "Метод изометрических проекций с приложением обработки изометрической клетчатки" (1885 р.), "Курс начертательной геометрии. Отдел I. Способы образования и геометрические свойства" (1885 р.), "Курс начертательной геометрии. Отдел I. Способы образования и геометрические свойства" (1885 р.).

кривых линий и поверхностей. Проекция ортогональные. – Ч. 2. Проекция кривых и поверхностей (1897 р.), Отдел 3. Аксонометрия в прямоугольных и косых углах параллельная перспектива" (1904 р.).

Також на виставці представлено збірник задач з нарисної геометрії 1923 р., створений М.О.Рининим (1877–1942) – автором відомої дев'яти томної енциклопедії "Міжпланетні сполучення" (1926–1932 рр.).

І ще одна книга з цікавою історією: Роберт Гауснер (1863–1948) "Начертательная геометрия. Ч. I. Элементы плоских фигур", російське видання серії "Бібліотека Гешен". Sammlung Göschen – Бібліотека Гешен – добре відома в Німеччині і Росії серія науково-популярної і навчальної літератури з математики, фізики, хімії, геології, машинобудування, медицини та ін. Книги цієї бібліотеки вирізняються простотою і чіткістю викладання матеріалу, стислістю тексту, завдяки чому вони були надзвичайно популярними серед учнів старших класів середніх шкіл, студентів і техніків.

Отже, пропонуємо викладачам і студентам завітати до зали рідкісних і цінних видань і переглянути унікальну книжкову виставку.

Марина Мірошниченко,
завідувач фонду рідкісних
і цінних видань НТБ НТУУ "КПІ"

Володимир Петрович Сербін

З глибокою скорботою сповіщаємо, що 2 січня 2016 року на 78-му році пішов з життя доктор технічних наук, заслужений викладач КПІ, лауреат Державної премії України, академік Академії інженерних наук України, професор кафедри технології неорганічних речовин та загальної хімічної технології (ТНР та ЗХТ) хіміко-технологічного факультету Володимир Петрович Сербін.

В.П.Сербін народився 3 вересня 1938 р. у м. Києві. У 1955 р. вступив до КПІ на хіміко-технологічний факультет, і в 1960 р. закінчив навчання за спеціальністю "Хімічна технологія силікатів". У 1965–1970 рр. працював асистентом кафедри технології будівельних матеріалів Київського інженерно-будівельного інституту, де в 1967 р. захистив кандидатську дисертацію. З 1970 р. і до останніх днів життя працював у КПІ – спочатку на кафедрі технології в'язучих матеріалів, а з 1 вересня 2003 р. – на кафедрі ТНР та ЗХТ. У 1982 р. захистив докторську дисертацію за тематикою наукової школи, яку очолював чл.-кор. АН УРСР О.О. Пащенко.

Професор В.П. Сербін був провідним фахівцем у галузі технології композиційних матеріалів, одним із співзасновників створення склоцементних композицій – напругу, який сьогодні інтенсивно розвивається в усьому світі. Розроблена ним методика оцінки довговічності склоцементних композицій дозволяє оцінювати фізико-механічні характери-

стики зазначених композицій із високою точністю, що сприяє широкому використанню цих матеріалів.

В.П. Сербін опублікував понад 240 наукових і науково-методичних праць, декілька підручників і монографій, отримав 30 патентів та авторських свідоцтв на винаходи. Опублікована проф. В.П.Сербиним (із співавторами) монографія "Армирование неорганических вяжущих веществ минеральными волокнами" (М. Стройиздат. 1988 г.) була свого часу одним із кращих та повних видань з цього напрямку у світі.

Володимир Петрович був високопрофесійним викладачем, підготував 10 кандидатів наук, був членом 2 спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, членом експертної ради ВАК. Підручник "В'язучі матеріали" (О.О. Пащенко, В.П. Сербін, О.О. Старчевська. – К. Вища школа, 1985 р.), відзначений Державною премією України, був одним з найкращих у галузі будівельного матеріалознавства і неодноразово перевидавався.

Світла пам'ять про Володимира Петровича Сербіна як ученого, педагога, порядної та чесною людини назавжди збережеться в серцях його учнів і колег по роботі.

Ректорат, деканат ХТФ та колектив кафедри висловлюють щире співчуття рідним і близьким Володимира Петровича.

Олександр Іванович Рибін

З сумом повідомляємо, що 28 січня 2016 року на 68-му році від важкої хвороби передчасно пішов з життя декан радіотехнічного факультету доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки Олександр Іванович Рибін.

О.І.Рибін у 1972 році з відзнакою закінчив електроакустичний факультет КПІ. З 1972 по 2005 р. працював на кафедрі теоретичних основ радіотехніки. У 1982 р. захистив кандидатську дисертацію на тему "Анализ слабосигнальных электронных цепей с учетом разброса и изменения параметров методом взаимных производных". У 2002 році став доктором технічних наук (тема дисертації "Підвищення точності аналізу електричних кіл узагальненим методом модифікацій"), у 2005 р. – професором.

З 2004 р. О.І.Рибін був деканом РТФ, у 2005–2015 рр. завідував кафедрою радіоприймання та оброблення сигналів (з 2015 р. – науковий керівник кафедри). Був заступником головного редактора журналу "Радиоэлектроника" (Ізв. вузов), головним редактором журналу "Вісник НТУУ "КПІ". "Радіотехніка. Радіоапаратобудування", членом спеціалізованої вченої ради Д 26.002.14 та експертної ради ВАК України.

О.І.Рибін постійно займався науководослідною роботою, в тому числі за державною цільовою програмою "Новітні біотехнології, діагностика і методи лікування найпоширеніших захворювань". До сфери його наукових інтересів входили теорія кіл,

сучасні методи цифрового оброблення сигналів, томографія, реставрація, розпізнавання образів. Він автор методу модифікацій для чисельно-символьного аналізу кіл зі слабкими сигналами, методу променів та зон провідностей для розв'язання зворотної задачі імпедансної томографії та модифікованого методу припасовування для аналізу лінійних параметричних кіл. Мав більше 300 наукових публікацій (у тому числі 15 книг). Лауреат премії НТУУ "КПІ" за кращий навчальний посібник (2000 р.). Брав участь у створенні Енциклопедичного навчального довідника "Радіотехніка". Підготував 7 кандидатів технічних наук.

Викладач широкого профілю, глибоких теоретичних знань, з органічним почуттям нового, професор О.І.Рибін був ініціатором та безпосереднім виконавцем підготовки відповідно до сучасних вимог навчальних циклів з дисциплін "Основи теорії кіл", "Сигнали та процеси в радіотехніці", "Системи відображення", "Інтроскопія біооб'єктів", "Методи комп'ютерної томографії", "Методи цифрового оброблення зображень". Він один із засновників спеціальності (тепер спеціалізації) на РТФ "Медичні радіоелектронні пристрої".

О.І.Рибін був людиною високої інтелектуальності, широкого кола інтересів, пошанувачем історії, літератури, лінгвістики. Володів англійською, польською і чеською мовами.

Ректорат, колектив радіотехнічного факультету висловлює щирі співчуття рідним та близьким цієї видатної людини.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»
<http://www.kpi.ua/kp>

☎ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@kpi.ua
гол. ред. 204-85-95; ред. 204-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідні редактори
В.М.ІГНАТОВИЧ
Н.Є.ЛІБЕРТ

Додрукарська підготовка
матеріалів
О.В.НЕСТЕРЕНКО

Начальник відділу
медіа-комунікацій НТУУ "КПІ"
Д.Л.СТЕФАНОВИЧ

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й.БАКУН
Л.М.КОТОВСЬКА
Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.
Друкарня ТОВ «АТОПОЛЬ»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4
Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.